

13. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Fra Rammeplanen

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.

- Et gjennomgående prinsipp i Kragerøbarnehagene er at det er «barnas spor» som i hovedsak skal styre dagene og innholdet i barnehagen.
- Kragerøbarnehagene har fokus på at den enkelte ansatte og hele kollegiet i barnehagen går gjennom mål og tiltak på følgende måte:
 - ➔ For å nå målet må vår barnehage:
 - ➔ For å nå målet må jeg:

Progresjon

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Personalet skal

- oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av
- planlegge og tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold for alle barn
- bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter
- legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter
- introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer
- sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr og gjøre disse tilgjengelig for barna.

I Kragerøbarnehagene er dagene organisert på en måte som legger til rette for:

- Barns behov for trygge og nære voksne
- Mange muligheter til språkstimulering

Kragerøbarnehagens pedagogiske plan 2021 – 2026; 13. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

- God tid til barns lek både ute og inne
- Stimulering av barnas nysgjerrighet og utforskertrang
- Sosialt samspill og vennskap
- Naturopplevelser
- Fysisk aktivitet
- Balanse mellom aktivitet og hvile
- Gode måltider

Personalet legger til rette for allsidige opplevelser og nye impulser innenfor det barna er opptatt av. Slik skapes det situasjoner som gir dem mulighet til å oppdage sammenhenger, og på den måten bedre forstå verden rundt seg. Sammen kan barn og voksne finne ut «hvorfors det sånn?»

Personalet skaper progresjon ved å utvide, tilføye og finne andre måter å gjøre ting på etter hvert som barna utvikler seg og lærer nye ting.

Fagområdene

Fra Rammeplanen:

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. I samiske barnehager skal arbeidet med fagområdene ta utgangspunkt i samisk språk, kultur og tradisjonskunnskap.

Barnehagens verdigrunnlag og formål skal gi retning for og prege arbeid med fagområdene, og barnas rett til medvirkning skal ivaretas. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter. Barnehagen skal bruke ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene. Fagområdene er i stor grad de samme som barn senere møter som fag i skolen.

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Planlegging

Fra Rammeplanen:

Kragerøbarnehagens pedagogiske plan 2021 – 2026;
13. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

- Planleggingen skal:
 - bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen
 - synliggjøre hvordan barnehagen tolker og realiserer rammeplanen
 - være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten
 - baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe
 - baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foresatte

Kragerøbarnehagene har utviklet en planleggingsmodell som brukes for å ivareta barns medvirkning når det jobbes med prosjekt. (se under)

For å følge barnas interesser, kan personalet legge ut noen spor som leder inn på situasjoner eller aktiviteter som hører inn under ulike fagområder. Dette gir en større fleksibilitet og mulighet til å følge barnas interesser, enn ved å planlegge utfra at det skal jobbes spesielt med et fagområde.

ENKEL PROSJEKTPLAN:

1. Overordna mål: for eksempel Inkludering i lek og aktivitet
2. Stikkord til målet: barns trivsel, barns medvirkning, voksen adferd og engasjement, få tak i alle barns «stemme», følge barnas spor
3. «Premisser» for prosjektet:
 - Lage et prosjekt innenfor områder som allerede står på barnehagens- / avdelingen- / gruppas planer
 - Bygge på personalets erfaringer om hva som engasjerer barn
 - Prøve noe nytt eller noe som sjelden blir gjort (f.eks. en annen arbeidsmåte, en annen inngang til tema)
 - Evaluere med fokus på barnas engasjement og medvirkning. Få inn barnas stemme i evalueringen.

PLAN FOR PROSJEKTET:

1. Valg av tema / område
2. Hva veit vi utfra observasjon og erfaringer engasjerer barna?

IDEMYLDRING:

- Hva veit vi utfra observasjon og erfaringer engasjerer barna
- Stikkord:
 - Når har barna det gøy (del gjerne i gutter og jenter)?
 - Hva er det som gjør at de har det gøy? (hvorfor er det så mange barn som f. eks. stortrives under «Brannuka»?)
 - Når glemmer disse barna «tid og sted»?
- 3. Formuler et / noen spørsmål dere vil at barna skal velge ut fra. Legg til rette for undring. («Hvorfor er..., hva er..., hvordan henger det sammen at...»)
- 4. Hvordan få barna engasjert / hvilke «spor» skal vi legge ut?
- 5. Hva skal vi gjøre med det fysiske miljøet for å gi rom for undring, engasjement og utforskning?
- 6. Hvilke uteaktiviteter / tiltak ute skal vi gjøre for å gi rom for undring, engasjement og utforskning?
- 7. Hva skal vi gjøre som vi ikke pleier å gjøre?

Kragerøbarnehagens pedagogiske plan 2021 – 2026;
13. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

8. Hva er vi åpne for at barna kan «bestemme» for å ta vare på deres undring, engasjement og utforsking? (endring i dagsrytmen, ute og innetid, måltidene, samlinger, aktiviteter, tid til lek, det fysiske miljøet...)
9. Hva kreves av oss voksne (hvordan få barna interessert, til å undre seg, osv.)
IDEMYLDRING:
 - Hva kreves av oss voksne (hvordan få barna interessert, til å undre seg, osv.)
 - Stikkord:
Hvordan er de voksne som får barna engasjert?
Hva får deg til å gløde, være engasjert på en måte som smitter over på barna?
Hvor mye fleksibilitet og «kaos» må / vil vi ha (For eksempel hvis barna vil «følge noen spor» som du som voksen ikke veit hvor ender)?
10. Hvordan skal vi samle inn erfaringene (dokumentere)?
11. Hvordan skal vi få barnas stemme inn i evalueringen?

Vurdering

Fra Rammeplan:

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i.

I Kragerøbarnehagene skal vurderingen inneholde;

- Hva gjør vi, hvordan gjør vi det, hvordan gikk det, hva kan vi gjøre bedre neste gang?
- Faglige og etiske problemstillinger
- Sammenhengen mellom det leke- og læringsmiljøet i barnehagen og barns trivsel, læring, utvikling og dannelse
- Barnets erfaringer og synspunkter
- Observasjon av:
 - o barnegruppas trivsel og allsidige utvikling
 - o utsatte barns trivsel og utvikling
 - o flerspråklige barns trivsel og utvikling
 - o et enkelte barns trivsel, utvikling, læring og dannelse

Sammenhengsirkelen (pedagogisk analyse) brukes for å undersøke hvilke faktorer som har innvirkning på en bestemt problemstilling. For eksempel; hva kan det komme av / henge sammen med at «det» skjedde når vi hadde den aktiviteten?

Denne måten å jobbe med vurdering på setter søkelyset på konteksten, omgivelsene, miljøet og de voksnes handlinger. Altså ting det stort sett går an å gjøre noe med.

Dokumentasjon

Fra Rammeplanen

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

- ✘ Dokumentasjon skal:
 - gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen og hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen
 - få fram barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling
 - ha et etisk perspektiv

Personopplysninger skal behandles i samsvar med personopplysningsloven. Dette innebærer blant annet at det normalt kreves samtykke fra foresatte dersom barnehagen skal dele personopplysninger med andre instanser. Foresatte har rett til å se og få utlevert dokumentasjon om egne barn.

I Kragerøbarnehagene skal dokumentasjon bidra til utvikling og framdrift ved siden av å være en del av kommunikasjonen med de foresatte.

Stikkord fra barnehagenes arbeid med dokumentasjon:

- Barna deltar aktivt i dokumentasjonen, tar bilder selv, skriver ut, skaper tekst med en voksen, henger opp
- utstillinger av det barna gjør i barnehagen
- Foto og tekst brukes til å dokumentere prosessen i et prosjektarbeid.
- På hvert avdelingsmøte og personalmøte tas det utgangspunkt i en praksisfortelling som grunnlag for felles refleksjon